

Agerdyrkningsberetning.

(Fra September).

Det usædvanlig tidlige og milde Foraar med rigelig Nedbør over hele Landet indebar i sig gode Betingelser og gode Løfter for Aarets Afgrøder, og det var med glade Forventninger, at man i det frugtbare Foraar og gjennem Forsommeren saa baade Korn og Græs myldre frem af Jorden.

Varme og navnlig rigelig Nedbør har givet Sommeren sit Særpræg, som det vil ses af nedenstaaende Tabel, tagen af det meteorologiske Instituts Maanedsbere­tninger, og hvor + angiver over Normaltemperaturen (for de sidste 30 Aar) og ÷ under denne Temperatur.

	Varme		Nedbør
	Øerne	Jylland	i % af det Normale
Marts	+ 2,9° C.	+ 3,3° C.	129
April	+ 2,1 -	+ 2,5 -	118
Maj	+ 0,6 -	+ 0,3 -	95
Juni	+ 0,4 -	÷ 0,3 -	102
Juli	+ 1,4 -	+ 1,4 -	111
August	+ 0,3 -	÷ 0,5 -	130

Særlig Foraarsmaanederne Marts og April vare usædvanlig varme og gav rigelig Nedbør, hvad der dog ikke forstyrrede eller besværliggjorde Foraarsarbejderne i nogen væsentlig Grad, idet Nedbøren hovedsagelig faldt i den første Halvdel af Marts og sidste Halvdel af April, saa at selve Saatiden var temmelig tør. Siden 1861 have Marts og April kun en Gang nemlig i 1882

været varmere end iaar, og det fortjener at bemærkes, at saa godt som alle de enkelte Dages Middeltemperatur har været højere end almindelig. Maj var ogsaa noget varmere end almindelig og med omtrent normal Nedbør, men denne er meget ulige fordelt over Landet; thi medens saaledes det nordlige Jylland fik 45 %, det nordøstlige Sjælland 20 % og Bornholm 10 % over det Normale, fik det øvrige af Landet kun fra 55 til 85 % af den normale Nedbør. Og skjønt Maanedens Middeltemperatur var over det Normale, var det dog kun den første Halvdel, der var særlig varm; den sidste Halvdel af Maaneden, fra den 18de, var derimod usædvanlig kold, 3°—5° under det Normale, og med temmelig stærk Nattefrost i Jylland, hvor Temperaturen et enkelt Sted (Birkebæk Dal) i Natten til den 21de sank ned til $\div 6\frac{1}{2}^{\circ}$ og andre Steder i Jylland til $\div 2$ — $\div 3\frac{1}{2}^{\circ}$. Paa Øerne var den sidste Halvdel af Maaneden vel kold, men uden Nattefrost. Kulden fra Maj fortsatte sig 8—14 Dage ind i Juni, hvis første Halvdel var en sammenhængende kølig Periode. Senere steg Temperaturen, og de sidste Dage i Maaneden vare meget varme, 6°—8° over det Normale, den højeste Temperatur, 32,4°, blev maalt i Randers d. 30te. Nedbøren naaede det Normale, men var højst ulige fordelt baade paa Maanedens enkelte Dage og over Landet., saaledes fik det midterste og østlige Jylland og Fyen 10 % over det Normale, medens Nedbøren var sparsom i det øvrige af Landet; ligeledes faldt næsten al Regnen paa nogle enkelte Dage, der saa til Gjengæld erholdt en meget betydelig Nedbør; flere Steder faldt der 20—30 ja 40 mm. Regn paa en enkelt Dag, og i Aal blev der den 8de maalt 48 mm. eller den normale Regnmængde for hele Maaneden.

Den stærke Varme i de sidste Dage af Juni fortsatte sig ind i Juli, hvis første 10 Dage vare usædvanlig varme, 8°—9° over det Normale. Juli har ikke i de sidste 33 Aar havt saa varme Dage som den 1ste, 2den og 3die iaar; den højeste Temperatur, 34,6°, blev maalt d.

3die ved Flintholm i det sydlige Fyen. Senere indtraadte noget køligere Vejr, men Maaneden naaede dog at faa en høj Middeltemperatur. Nedbøren faldt meget uregelmæssigt, jævnlige som stærke Byger med Uvejr og Torden, en enkelt Dag Hagl af betydelig Størrelse flere Steder i Midtjylland. I et enkelt saadant Uvejrdsøgn, d. 16de, faldt der ved Frijsenborg $73\frac{1}{2}$ mm. Regn; iøvrigt fik Egnene omkring Aarhus, Randers og Kjøbenhavn mest Regn i denne Maaned, 60 % over, medens Lolland-Falster fik 10—15 % under det Normale. I August naaede Temperaturen knap Middel, hvorimod Nedbøren var langt over det Normale, det regnede saa at sige hver Dag fra d. 3die til d. 23de, ofte ret rigelig; naar undtages Langeland, der fik 10 % under det Normale, fik hele Landet fra 15 % til 80 % over normal Regnmængde, mest i Jylland, mindre paa Sjælland, Lolland og Falster. Den sidste Uge i Maaneden var imidlertid tør og blæsende, saa Høsten, trods den lange regnfulde Periode, tilendebragtes nogenlunde tilfredsstillende i de fleste Egne.

De store, maaske noget for store Forventninger, man i det frugtbare Foraar og i Forsommeren nærede til Markernes Afgrøder, ere kun delvis gaaede i Opfyldelse. Saaavel Høbjergningen som Kornhøsten have givet et stort kvantitativt Udbytte, hvad de mange Stakke og Hæs udenfor næsten enhver Gaard noksom vidne om, Sæden, navnlig Vintersæden og Havren, fylder overmaade godt, men medens Agerhøet de fleste Steder er bjerget i fortrinlig Stand, er meget Enghø blevet ødelagt under Bjergningen. Rugen giver meget for lidt i Traven, og Kvaliteten har paa sine Steder taget Skade i den regnfulde Høst. Kartoflerne give kun et tarveligt Udbytte, og Roerne ville næppe give stort Udbytte, da de i den tørre September gik for tidlig fra Grøde.

Høbjergningen harsaagodtsom over hele Landet været rigelig, skønt Kløveren i 1ste Aars Markerne var tynd og ofte gaadet helt bort; men saa meget bedre var

2den og 3die Aars Markerne, hvor Græsset stod tæt og frodig. Mange foretrak derfor at slaa 2den Aars Markerne og græsse 1ste Aars Markerne af, og paa flere Steder har man slaaet baade 1ste Aars og en Del af 2den Aars Markerne, da den fra Vinteren ofte noget reducerede Besætning ikke kunde overkomme de til dem bestemte Arealer. Naar undtages det nordlige og østlige Fyen, og for Agerhøets Vedkommende tillige Falster, have Øerne havt en sjælden rigelig Højbjergning, gennemgaaende af fortrinlig Kvalitet, hvorimod Meddelelserne fra Jylland lyde meget forskjellig. Af Agerhø er der i somme Egne sine Steder høstet rigelig, andre Steder mindre, hidrørende fra de uheldige Spiringsforhold for Kløveren ifjor. Kvaliteten er gennemgaaende god. Enghøet har overalt givet en rigelig Høst, navnlig paa de lavtliggende Enge, og det tidlig bjergede er kommet rigtig godt i Hus, hvorimod Bjergningen paa de sildigere slaaede Enge trak meget længe ud som Følge af de voldsomme vedvarende Regnskyl i Juli Maaned. Vandet i Engene stod højt op paa Stakkene, noget Hø blev skyllet bort, meget blev ødelagt; mange Enge naaede man først at faa slaaet, efterat Rughøsten var begyndt, hvad der yderligere bidrog til at besværliggjøre Bjergningen.

Kornhøsten faldt gennemgaaende tidlig over hele Landet, og Arbejdet gik i Begyndelsen rask for Haanden, men allerede inden Rugen var bjerget, blev Vejret ustadigt og regnfuldt, Arbejdet sinkedes, og den sidst høstede Rug tog Skade paa Marken. Ligeledes har Byg og Havre flere Steder mistet sin gode Farve, Bygget er blevet mørkt og Havren graa og jordslaaet. Som Helhed kan det dog siges, at Afgrøderne, trods det ofte vanskelige Vejrlig, ere komne godt i Hus.

Høstarbejdet er gaaet rask fra Haanden, da der kun ganske undtagelsesvis har været Mangel paa Arbejds-kraft, takket være den store Udbredelse Mejmaskinen har faaet og de forholdsvis gode Betingelser for dens

Afbenyttelse. Kjendskaben til Mejemaskinens rette Brug bliver mere almindelig og i mange Egne paa Øerne og i det meste af Jylland have nu en stor Del af de større Bøndergaardene sin selvaflæggende Mejemaskine. Vaarsæden har været let at høste med Maskine, og Jorden har gjennemgaaende været god at kjøre paa. Kun enkelte Steder i Østjylland, hvor Nedbøren i Høst var særlig stor, maatte Maskinen sættes til Side, da Jorden var for vaad at kjøre paa, ligesom Vintersæden mange Steder var gaaet for stærkt i Leje, til at man med Fordel kunde anvende Maskinerne. De selvbindende Mejemaskiner synes ikke at vinde den Udbredelse her i Landet, som man skulde have troet efter det Arbejde, de virkelig kunne præstere. Maskinerne ere for kostbare, for sammensatte i deres Bygning, og skønt de, godt førte, kunne udføre et upaaklageligt Arbejde, er man ikke tilfreds med det store Baandforbrug, ligesom mange Landmænd mene, at den maskinbundne Sæd vanskeligere tørres i ustadigt Vejr end den haandbundne.

I den vanskelige Høst med hyppige Regnbyger har man, navnlig paa Øerne, i større Udstrækning end tidligere, forsøgt den bornholmske Staksætning, og man har atter faaet Bevis for, at Kornet ved denne Høstmaade, under vanskelige Forhold er langt mindre udsat for at tage Skade paa Kvaliteten end ved den almindelige Hobsætning i Langhobe; er Kornet først vejret noget paa Skaar, og man siden har været saa heldig at faa det samlet nogenlunde tørt i Stakke, er det saagodtsom reddet. I Jylland er Staksætningen kun ganske enkeltvis forsøgt; at lægge Kornet paa Skaar tiltaler ikke den jydsk Landmand, men iaar har man meget ofte, som Følge af den store Mængde Kløver, der var i Havren, været nødt til at lægge denne paa Skaar for overhovedet at faa den vejret.

Vintersæden fylder usædvanlig godt. Hveden skjønnes imidlertid, efter Aftærskningen af Saahvede at dømmes, at ville give smaa Fold, paa Falster menes

14—16 Fold, istedetfor som almindeligt 20 Fold. Rugen, som var meget svær, led noget af Kulden i Maj; stærke Regnskyl i Forsommeren slog den frodig voxede, men noget blødstraaede Rug ned, før Kjærnen var ansat, og da Vejrliget i Drætiden var meget ustadigt, er Kjærneansætningen overalt meget mangelfuld, Kjærnen er lille og med mange Spring i Axet, hvorfor Rugen giver betydelig mindre i Traven end sædvanlig, men da der er høstet et stort Antal Traver, forventes dog et nogenlunde godt Foldudbytte pr. Td. Land. Nogle Steder, t. Ex. i det sydlige Jylland, spirede Rugen i Hobene paa Marken, hvorfor Kvaliteten kun er middelmaadig.

Bygget er den Kornsort, der fylder mindst; det var gennemgaaende noget tyndt og kort, men synes efter de foretagne Tærskninger at skjæppe mere tilfredsstillende. Kvaliteten er for Øernes Vedkommende upaa-klagelig; men paa mange Steder i Jylland har Farven lidt under det ugunstige Vejrlig i Høst. — Havren er Aarets bedste Afgrøde, giver rigelig til Fyld og ventes at ville give et særlig stort Kjærneudbytte; Kvaliteten er gennemgaaende god, kun fra Midtfyen meddeles, at Havren kun fylder lidt og er af simpel Kvalitet. Den sildigsaaede Havre var noget tvemoden, og den usædvanlige frodige Kløverbestand i Udlægshavren vanskeliggjorde i høj Grad Vejringen; — det ustadige Høstvejr forledte Mange til at tage den noget for tidlig hjem. — Bælgsæden, særlig Ærterne, groede usædvanlig godt til og vil ventelig give et stort og værdifuldt Udbytte. Det Samme er Tilfældet med de Handelsplanter, der, som Tobakken paa Fyen og i Fredericiaegnen, dyrkes i større Udstrækning. Tobakken har endog slaaet saa godt an, at man frygter for Overproduktion, da der kun er Brug for en vis Mængde indenlandsk Tobak til at blande i de fremmede indførte Sorter.

Skjønt der ikke har været stor Forskjel paa den tidlige og den sildige saaede Vaarsæd, har dog den tidlig saaede givet det bedste, baade kvantitative og kva-

litative Udbytte, undtagen i Thy, hvor det modsatte har været Tilfældet.

Naar undtages enkelte sildig saaede Havremarker, som have været angrebne af Rust, og Lus i Ærterne paa Lolland og Falster, have Kornsorterne ikke været behæftede med nogen Sygdom af Betydning, eller i særlig Grad været udsat for Insektangreb.

Kartoffelavlens er lille; Knoldene ere faa og smaa, saa Udbyttet er tarveligt; det regnfulde Vejr i Høst forsinkede Væksten, og denne blev paa den anden Side saa at sige helt standset, da vi naaede noget ind i den tørre Periode i September. Gjennemgaaende er Kvaliteten god paa Øerne, hvor det, som i det nordlige Sjælland og det vestlige Fyen, kun ere de gamle Kartoffelsorter, der ere angrebne af Sygdom. I Jylland er Sygdommen derimod optraadt i stærkere Grad, og selv Magnum bonum har ikke kunnet holde sig fri. Roemarkerne, som før Høst stode fortrinlig og lovende, ville næppe give noget stort Udbytte; det vaade kolde Vejr i August og den senere i September indtraadte Tørke har hæmmet i kjendelig Grad deres Væxt, og de staa nu med gulnede Blade, men med temmelig smaa Rødder. Sukkerroerne, for hvilke Meddelelserne kun foreligge sparsomt, menes næppe at ville give en Middelafrøde.

Kvægets Sommerernæring har været rigelig og god, mange Steder, særlig paa Sjælland og Fyen, slog Græsset usædvanlig rigelig til, hvortil Grunden dog ikke alene maa søges i den frodige Græsning, men ogsaa deri, at Besætningerne, af Frygt for Fodermangel, fra Efteraaret af vare reducerede noget. Paa Samsø var Græsset lidt knapt i Forsommeren, senere blev det rigeligere; paa Falster og Bornholm var derimod det omvendte Tilfældet, — Græsningen var rigelig først paa Sommeren, men senere noget knappere, indtil man naaede ind i August. Da Græsset kom tidlig i Foraaret, kunde Kvæget bindes tidlig ud, allerede først i Maj, hvad der var særdeles kjærkomment efter den foderknappe Vinter.

Kvæggets Huld var ikke allerbedst, da det blev slaaet ud, men da man ikke behøvede at spare paa Græsningen, og Græsset var kraftigt og frodigt, rettede Huldet sig snart. Mælkeudbyttet steg og har været særdeles tilfredsstillende hele Sommeren; fra Nordsjælland og det nordøstlige Jylland skrives, at Mælkeudbyttet ikke i flere Aar har været saa godt som i Sommer, men fra flere Steder paa Fyen klages over et usædvanlig stort Mælkeforbrug til et Pd. Smør næsten hele Sommeren. Trods det gode Mælkeudbytte er Pengeudbyttet af Mælkeribesætningerne dog næppe stort paa Grund af de lave Priser.

De gode Udsigter for Vinterfodringen, rigeligt og godt Hø og rigeligt Straafoder, have i Eftersommeren affødt en livlig Handel med Kreaturer; særlig ere gode Kælvekøer stærkt efterspurgte og til gode Priser. Kreaturpriserne have været i jævn Stigning hele Sommeren, og ere nu ca. 30 % højere end i Foraaret.

For Brakmarkens Behandling har Vejrliget været ret gunstigt; Frøkrud har spiret rask, og hvor man har passet Tiden og benyttet de tørre Perioder mellem Regndagene, er Jorden falden let og bekvemt, og adskillige Frøkrudafgrøder ere ødelagte, saa Vintersæden er gennemgaaende lagt i en bekvem og ren, men tillige noget tør Jord, da September bragte en temmelig tør Periode. I det nordlige og nordøstlige Jylland, som i Sommerens Løb har faaet størst Nedbør, har Brakmarken ofte været for vaad at kjøre paa, og Behandlingen lader her en Del tilbage at ønske. Da Besætningerne flere Steder have været temmelig stærkt reducerede, har det undertiden knebet med at faa Staldgødningen til slaa til til hele Brakmarken, og der er, som i Kjellerup-egnen, blevet anvendt forholdsvis store Mængder Kunstgødning til Vintersædsmarken.

NB. Uddrag af de enkelte Beretninger vil blive meddelt i næste Hefte.
